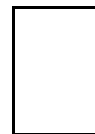

ZÁKLADNÍ UKAZATELE

Hrubé míry (sňatečnosti, rozvodovosti, porodnosti, potratovosti, úmrtnosti, ukazatelů migrace) vyjadřují relaci mezi počty příslušných demografických událostí a počtem obyvatelstva v daném kalendářním roce na 1 000 obyvatel středního stavu.

Průměrný věk ukazuje průměrné stáří obyvatel k určitému datu a je doplňkovou charakteristikou věkového složení.

Pravděpodobnost uzavření sňatku v přesném věku ξ vyjadřuje pravděpodobnost vstupu do manželství svobodné osoby ve sledovaném kalendářním roce v časovém období jednoho roku (mezi narozeninami ve věku ξ a $\xi + 1$).

Úhrnná prvosňatečnost vyjadřuje hypotetický podíl osob, které by jako svobodné uzavřely sňatek ve věku do 50 let z původního souboru 15 letých osob, a to za předpokladu, že by pravděpodobnosti uzavření sňatku podle věku zůstaly trvale na nezměněné úrovni daného kalendářního roku.

Průměrný věk při prvním sňatku (tabulkový) byl vypočten z věkového rozložení sňatků podle tabulek sňatečnosti.

Úhrnná rozvodovost je ukazatelem úrovně rozvodovosti vypočítávaným podle délky trvání manželství ve vztahu k četnosti sňatků uzavřených v odpovídajících letech; vyjadřuje, jaký podíl manželství skončil rozvodem.

Rozvodový index je poměr počtu rozvodů v daném kalendářním roce na 100 sňatků uzavřených v téže roce.

Úhrnná plodnost je průměrný hypotetický počet živě narozených dětí připadajících na jednu ženu v době skončení reprodukce (50 let) za předpokladu, že by specifické plodnosti podle věku zůstaly trvale na nezměněné úrovni daného kalendářního roku.

Míry plodnosti žen v manželství a mimo manželství: jde o počty živě narozených dětí vdaným (nevdaným – svobodným, rozvedeným, ovdovělým) ženám v určitém věku v relaci na 1 000 vdaných (nevdaných – svobodných, rozvedených, ovdovělých) žen téhož věku.

Plodnost žen podle pořadí narozených dětí se určuje podle celkového počtu narozených dětí, nikoli např. narozených jen v manželství (obecně bez zřetele k případným změnám rodinného stavu žen); jde tedy vždy o tzv. biologické pořadí.

Čistá míra reprodukce vyjadřuje hypotetický počet živě narozených děvčat, které by se dožily při neměnných mírách plodnosti a úmrtnosti věku své matky v době porodu (průměr na jednu ženu při ukončení reprodukce).

Průměrný věk matek při narození dítěte (prvního, druhého, atd.) je průměrem měr plodnosti podle věku vážených tímto věkem v době porodu.

Ukazatel mrtvorozenosti vyjadřuje počet mrtvě narozených dětí z 1 000 všech narozených dětí (tj. živě a mrtvě narozených).

Úhrnná umělá potratovost je hypotetický ukazatel vyjadřující, kolik interrupcí by připadlo na jednu ženu ve věku 50 let při zachování stále neměnné úrovně specifických měr interrupcí ve sledovaném kalendářním roce (obdobně úhrnná celková potratovost, úhrnná samovolná potratovost resp. úhrnná plodnost a úhrnný ukazatel otěhotnění).

Potratový index je poměr počtu potratů (všech, umělých, samovolných) resp. podle věkových skupin žen k počtu narozených dětí (v úhrnu nebo ve věkové skupině); vypočítává se také za vdané a nevdané ženy.

Úhrnná intenzita ukončených těhotenství je hypotetický ukazatel celkového počtu ukončených těhotenství připadajících na jednu ženu ve věku 50 let za předpokladu udržení stálé neměnné úrovně měr plodnosti a potratovosti podle věku ve sledovaném kalendářním roce.

Naděje dožití při narození vyjadřuje očekávanou průměrnou délku života narozeného chlapce (dívčete) za předpokladu, že by se celých sto let udržela stálá neměnná úroveň jednoletých specifických měr úmrtnosti. Současně tento ukazatel odpovídá průměrnému věku zemřelých podle řádu vymírání (úmrtnostních tabulek) v daném roce. Naděje dožití v určitém věku vyjadřuje průměrný očekávaný počet let dalšího života. Naděje dožití při narození (střední délka života) je současně syntetickou mírou úrovně úmrtnosti.

Kvocient kojenecké (novorozenecké, ponovorozenecké) úmrtnosti vyjadřuje počet dětí zemřelých ve věku do 1 roku (do 28 dnů, v období od 28 dnů až do jednoho roku) z 1 000 živě narozených dětí v témže kalendářním roce (udává se v promile).

Index perinatální úmrtnosti je součtem počtu mrtvě narozených dětí a počtu dětí zemřelých do 7 dnů života z 1 000 celkem (živě i mrtvě) narozených v témže roce (v promile).

Pravděpodobnost úmrtí v přesném věku ξ vyjadřuje pravděpodobnost, že se osoba ve věku ξ nedožije věku $\xi + n$.

Index nadúmrtnosti mužů je poměr mezi mírami úmrtnosti mužů a mírami úmrtnosti žen v témže věku, kdy míra úmrtnosti žen = 100. Souhrnným ukazatelem nadúmrtnosti mužů je rozdíl mezi nadějí dožití mužů a žen v době narození.

Standardizované míry úmrtnosti jsou výsledkem výpočtů, kdy se na určené věkové složení populace aplikují specifické míry úmrtnosti podle věkových skupin, pohlaví a příčin smrti obyvatelstva určité země. Standardem je přitom stanovené průměrné věkové složení obyvatelstva evropských zemí. Jedná se o výpočet přímé standardizace.

Příspěvky ke změně naděje dožití podle věkových skupin nebo podle vybraných skupin příčin smrti resp. v kombinaci obou znaků vyjadřují, jak změna intenzity úmrtnosti v dané věkové skupině (příčině smrti) přispěla k celkové změně naděje dožití při narození.

Migrační saldo je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých; je buď kladné (přírůstek) nebo záporné (úbytek). Relativní migrační saldo je tento rozdíl přepočtený na 1 000 obyvatel středního stavu.

Obrat stěhování je součet počtu přistěhovalých a vystěhovalých (obdobně relativní obrat stěhování přepočtený na 1 000 obyvatel středního stavu).

Objem vnitřního stěhování ukazuje počet osob stěhujících se v rámci vymezeného územního celku (republiky, kraje, okresu), resp. jejich úhrnů za všechny kraje či okresy. Objem vnitrookresního stěhování zahrnuje úhrn stěhujících se z obce do obce v rámci okresů, objem meziokresního stěhování úhrn stěhujících se mezi okresy v rámci kraje, úhrn mezikrajského stěhování úhrn stěhujících se mezi jednotlivými kraji.